„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
ШЕСТ ПУТА НА НЕДЕЉУ
осим на дан после света.

Претплата и огласи шаљу се администрацији, а рукописи Уредништву „БРАНИКА“ у НОВИ САД.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К 24 или 30 дин.
на по године: К 12 или 15 дин.
на четврт год.: К 6 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова.

Уредништво и администрација »Браника« налази се у кући дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска ул. бр. 11.

Број 247. У Новом Саду, у петак 29. октобра (II. новембра) 1904. Година XX.

Српски народе!

Кр. уг. министар богочасти и јавне наставе поднео је дана 7. (20.) октобра о. г. угарском сабору законски предлог о „јавној народној настави“ којим се бришу за краљевину Угарску и последњи трагови самоуправе српског народа у школским стварима, а уз то се цепа и јединство српске митрополије карловачке на школском подручју што је зајемчено српском народу основним државним законима и народно-црквено-школском уредбом.

Против ових намишљених повреда, које очигледно иду за однарођивањем нашег подмлатка — наше узданице — дужан је устати читав српски народ у овостраној српској митрополији карловачкој. Кад се стварају закони, којима се иде на уништење српске школе и просвете, на прогон српске речи и имена, не водећи рачуна ни о основним државним законима, ни о узакоњеним правима српског народа, ни о његовим великим заслугама за безбедност и срећу оних, који смерају на национално уништење његово, не сме остати равнодушна ниједна свесна српска душа, него мора успламтити гњевом свако родољубиво српско срце.

Да своме огорчењу над неправдом и својој одлуци за борбу против ове опасности, која нам прети, узмогнемо дати законитог и видног израза, позивамо те ми, твоји посланици на српском народно-црквеном сабору, на

велики митрополијски збор

који ће се **држати у Срем. Карловцима** на отвореном месту дне **18. новембра (I. децембра) 1904. у II сахати пре подне.**

У Карловцима је седиште овостране српске митрополије и патријаршије, чије је јединство угрожено данас у својим темељима, у Карловцима је седиште српских народних црквено-школских власти, у Карловцима треба да се заори и протест српског народа против ударца, који угарска влада спрема српској народној школи, а према томе и народној српској будућности.

До виђења на збору!

У **Карловцима**, 21. октобра (3. новембра) 1904. год.

Посланици на срп. нар. црквен. сабору:

Свештенички

1. **Петар Велебит**, парох посланик I. и II. Глинског среза.
2. **Јован Воркапић**, катихета посл. Петриньско-Костајничког среза.
3. **Јован Гавриловић**, парох посланик Панчева, Црепајског и Перлеског среза.
4. **Павле Зековић**, парох посланик Земун. и Митровачког среза.
5. **Иван Јелчић**, парох посланик Ст.-Бечејског и Жабаљског среза.
6. **Јован Јеремић**, прота посланик Карловачког и Старо-Пазовачког среза.
7. **Јован Јовановић**, парох посланик Сомборски.
8. **Миливој Јовановић**, парох посланик Мокрин. Врањевског среза.
9. **Душан Кнежевић**, парох посланик I. и II. Слуњског и I. Плашчанског среза.
10. **Петар Крајновић**, парох посланик Госпићког, Доњ. Грачачког и Карловачко-Загребачког среза.
11. **Јован Магарашевић**, парох посланик Даљског среза.
12. **Михаило Медаковић**, адм. парохије посланик II. Плашчанског, Оточког и Кореничког среза.
13. **Паја Милин**, парох посланик Арадског и Сент-Миклушког среза.
14. **Стеван Моловић**, парох посланик Румског среза.
15. **Лазар Нешковић**, парох посланик Бечкеречког и Модошког среза.
16. **Ђорђе Павковић**, ђакон посланик Ердевичког среза.
17. **Божа Поповић**, парох посланик Н. Сада и Ст. Паланачког среза.
18. **Миливој Радовић**, парох посл. Кикинде и Темишварског среза.
19. **Владислав Ристић**, парох посланик Белоцрквањског и Темишварског среза.
20. **Сава Стојаковић**, парох посл. Пакрачког и Новоградишког среза.
21. **Михаило Соларић**, парох посланик I. и II. Беловарског среза.
22. **Сава Цвејић**, парох посланик Вршца, Вршачког и Уљанског среза.
23. **Стеван Чампраг**, презвитер посланик Мохачког среза.

Световни

24. **Др. Миливој Бабић**, посланик Ковинског среза.
25. **Милан Бакић**, посланик II. Беловарског среза.
26. **Др. Антоније Богдановић**, посланик Румског среза.
27. **Марко Богдан**, посланик Велико-Кикиндски.
28. **Милан Георгијевић**, посланик Перлеског среза.
29. **Др. Ђорђе Димовић**, посланик Костајничког среза.
30. **Мита Ђорђевић**, посланик Ст. Стапарског среза.
31. **Др. Никола Ђурђевић**, посланик Новоградишког среза.
32. **Др. Бранко Илић**, посланик Сент-Миклушког среза.
33. **Пеко Јерковић**, посланик Госпићког среза.
34. **Др. Стева Јовановић**, посланик вароши Панчева.
35. **Стеван Калембер**, посланик Кореничког среза.
36. **Стеван Карамат**, посланик II. Плашчанског среза.
37. **Мита Клицин**, посланик Уљанског среза.
38. **Мата Косовац**, посланик Модошког среза.
39. **Др. Ђорђе Красојевић**, потпред. сабора и посл. Ст.-Бечејског среза.
40. **Петар Лунгулов**, посланик Арадског среза.
41. **Младен Љубојевић**, посланик Мохачког среза.
42. **Др. Милан Мандић**, посланик Доњ.-Грачачког среза.
43. **Др. Павле Мандровић**, посланик I. Беловарског среза.
44. **Др. Владислав Манојловић**, посланик вароши Суботице.
45. **Др. Богдан Медаковић**, посланик Карловачко-Загребачког среза.
46. **Др. Жарко Миладиновић**, посланик Вршачког среза.
47. **Др. Славко Милетић**, посланик вароши Новог Сада.
48. **Др. Миша Михајловић**, посланик Митровачког среза.
49. **Новак Машић**, посланик Сомборски.
50. **Васа Муачевић**, посланик Даљског среза.
51. **Др. Мита Мушицки**, посланик Жабаљског среза.
52. **Лаза Обреновић**, посланик II. Глинског среза.
53. **Др. Љуба Павловић**, посланик Врањевачког среза.
54. **Петар Петровић**, посланик вароши Земуна.
55. **Светозар Прибичевић**, посланик II. Слуњског среза.
56. **Др. Јован Радивојевић-Вачић**, посланик Црепајског среза.
57. **Др. Александар пл. Рокнић**, посланик Ердевичког среза.
58. **Васа Стефановић**, посланик Белоцрквањског среза.
59. **Душан Стојшић**, посланик Ст. Паланачког среза.
60. **Др. Михајило Тодоровић**, посланик Темишварског среза.
61. **Михајло Ћосић**, посланик Мокринског среза.

Руско-јапански рат.

Док на манџурском бојишту оружје мирује, дотле се тамо на крајњем јужном врху полуострва Квантунга опет бију крвави бојеви. Јапанци напрежу сву снагу, да освоје бар једно главно утврђење порт-артурско, али и опет их је јуначни гарнизон крваво сузбио натраг. И у исти мах, кад су некоји јапанофилски листови оној дебелим словима штампали да је Порт-Артур пао и да је у Токију услед тога неописана радост, под порт-артурским утврђењима ваљало се хиљадама Јапанаца у својој крви, смлављени страшном ватром руском. И у Токију не влада радост, него дубока жалост за толиким изгубљеним синовима „земље, у којој се сунце рађа“!

Цео свет се диви беспримерном јунаштву порт-артурског гарнизона, којим тако дуго и сјајно одбија јурише толико фанатичног и тако храброг непријатеља. Бити далеко, врло далеко од своје отаџбине, одсечен од целог света, по цео дан и целу ноћ трпити бомбардовање и фанатичне јурише, са слабим изгледима на скоро ослобођење, — то може издржати само руски војник. Безаветно предан свом цару и Русији, уздајући се у велико јунаштво и ум генијалнога начеоника свога, генерала-ађутанта *Стесеља*, — порт-артурски гарнизон је решен да или изгине сав до последњег човека, или да одбрани бедем Русије на Далеком Истоку. Јунаке артурске бодри и нада, да ће или добити помоћи од Куропаткина, или од балтичке флоте, која се кренула и прешла већ добар део пута, мада ју је подмукли савезник јапански неколико дана задржао. Балтичка флота ће моћи стићи још да ослободи Порт-Артур, јер кад су Јапанци за пуних шест месеци по цену ужасних жртава освојили само споредне позиције *ван* круга главних порт-артурских утврђења, онда колико ће им требати још времена и жртава, да освоје главна утврђења на Ерлунгшану, Сунгчушану, Кикваншану? Но све ако Јапанци за извесно време и освоје ова утврђења, тиме још не би никако Порт-Артур био освојен. Морала би се освојити још два силна утврђења, па онда би морао пасти читав један фронт, па група на Таблину Брду, и тек онда би остало као последње утврђење силна позиција на Љаотешану. Кад ће све то освојити Јапанци? Држимо *никад*.

Јапанска флота пред Порт-Артуром мора да се налази у јадном стању, што не би ни било чудо после толиких бојева и деветомесечне непрестане поморске службе. Услед тога је блокада града врло слаба, те тако у Порт-Артур не само џунке, него и велики енглески пароброди довозе храну и муницију, где им се за то добро плаћа. На тај начин Порт-Артур има доста намирница и муниције, и само да гарнизон још остане бројно поле јак — Јапанци никада не заузеше Порт-Артура, ма шта булазнили јапански и јапанофилски листови.

Борба око Порт-Артура.

Од 22. окт. (4. нов.) борба око Порт-Артура, како из Лондона јављају, продужује се с великом жестином. Мисли се, да су Јапанци доспели на пô миље од главних руских позиција, али Руси још увек држе Златну Гору, утврђења на Банваншану и Љаотешану. У понедељак Јапанци *очајнички покушаше*, да узму на јуриш утврђења на Љаотешану. Пешачком јуришу претходила је ужасна топовска ватра. Затим Јапанци изастопце с беспримерном храброшћу наваљиваху против руске кише од куршума, али су *бранioци увек покосили јапанске редове*. После *страшних губитака* Јапанци се окануше ћорава посла. Сваки дан стижу у Дални појачања Јапанцима. Без заустављања момци се у хитним маршевима шиљу у ватру. Јапанци то раде зато, *да новајлије не виде ужасну слику јапанских рањеника, који су напунили све болнице и зграде у Дањном*.

Дописник „Бирж. Вјед.“ телеграфише 25. окт. (7. нов.) из Чифу-а ово: Кинеске џунке, које се вратиле овамо, пошто су у *Порт-Артуру искрцале знатну множину хране, уверавају, да позиције, које су Јапанци заузели у времену између 13. (26.) октобра до 21. окт. (3. нов.), леже све без изузетка ван круга великих утврђења. Исхрана* тврђаве је последњих дана *знатно допуњена*. Не само џунке, него и пароброди других бродарских друштава искрцавају своје товаре у луци, што доказује, да је блокада попустила. *Број оштећених јапанских бродова врло је велики*. Кажу да је њихова момчад десеткована болестима. Више бродова постадоше плови-болнице.

Пропаст јапанског ратног брода.

Рајтеров Биро јавља из Шангаја: У енглеским поморским круговима се чује, да је *један јапански брод* код Порт-Артура *потопљен минама*.

Доживљаји у опседнутом Порт-Артуру.

Један дописник из Чикага дошао је из Порт-Артура у Нагасаки, те у депеши од 25. окт. (7. нов.) описује своје тамошње доживљаје.

Дописник је стигао у Порт-Артур на једном руском торпиљеру, те је прво доспео на оклопницу „Пересвјет“, а затим на „Бајан“. Оба брода беху врло тешко озлеђени и врло прљави. Капетан „Бајанов“ питаше за балтичку флоту. Кад дознаде, да се још није кренула, рече да очајава. Други официри рекоше да су изгубљени. Дописник је онда избројио 16 руских ратних бродова у луци, но ниједан не беше демонтиран, само су мали машински топови послати на суво у батерије. Дописник не каже кад је он то видео. Он прича даље: Одвели су ме пред *Стесеља*, те сам уз пут посматрао штету, коју је бомбардовање могло да начини, мада се 9 од 10 ђулади распрскивало без штете. У вароши убијени су већином кулучари. *Варош је за чудо мирна*. Дућани су отворени, *деца се играју на улицама*. Ту беше *један официр, који је неколико госпођа учио да се возе на бициклу*, а преко њих лете бомбе. Хране има изобиља. За време доручка код генерала једна бомба распаде се напољу пред кућом и разбије све прозоре; но није прекинута ни реченица, у којој се налазио разговор. У опште нико није ни хајао за бомбардовање.

Пут балтичке ескадре.

Извештај листа „Русь“ из Вига описује вожњу балтичке ескадре и хулски догађај. По томе у светлости пројектора *опажени су торпиљери* са карактеристичним сводастим кровом и три ниска димњака. И близу шпањолских обала ноћу на 13. (26.) окт. *три торпиљера се одострраг приближила ескадри* и на врат на нос побегоше, кад их осветлише пројекторима. „Новое Время“ устаје против наметљивог пратиоца руске ескадре, енглеских ратних бродова, које оно сравњује с јатом москито-мува. Тај маневар, који ваља да утиша енглеске патриоте, ставља на велику пробу стрпљење и коректно држање руских морнара. У осталом инцидент код Хула показао је, да је ескадра опрезна, што је њена најбоља заштита.

„Рајтеровом бироу“ јављају 26. окт. (8. нов.) из Порт-Саида: Руски генерални конзул у Каиру преговарао је данас са председником друштва Суеског канала и агентом истога друштва у Мисиру. Генерални конзул добио је повољно уверење у погледу поступања са бродовима балтичке флоте, који ће амо приспети, и онда се генерални конзул вратио у Каиро. Дуж канала поставиће се нарочите страже.

Са бојишта у Манџурији.

Генерал-лајтнант *Сахаров* телеграфише 25. окт. (7. нов.) ово:

Једно слабо руско пешачко одељење заузело је салашеве у северном крају села Линчинпу-а, па је 24. окт. (6. нов.) наступило и заузело гробље, дочим су добровољци северни део гробља заузели. Добровољци нађоше више руских и јапанских карабина. У заузетим деловима села Линчинпу-а нађен је леш подофицира моршанског пука, којег су по свој прилици убили Хунхузи, који су у јапанској служби. Ноћу на 25. окт. (7. нов.) руска батерија пуцала је на села Кудиадза, Нанганца и Хајлинца, два километра од Кудиадзе. Стрелци су приметили, да је паљба јако узнемирила непријатеље, услед чега је он један део својих ровова морао напустити. До сад нисам добио извештаја о каквим сукобима са непријатељем 25. окт. (7. нов.)

Из руског главног стана у Мукдену извештава се 26. окт. (8. нов.) ово: Генерал *Линьевић* је данас тамо приспео. Генерал *Рененкамиф* извештава о борби од 24. окт. (6. нов.) и 25. окт. (7. нов.) ово: Сада *Јапанци* не раде ништа. Руске батерије непрестано пуцају на јапанске положаје.

Париско варошко представништво за Русију.

Из Париза јављају, да је париско варошко представништво 25. окт. (7. нов.) послало телеграфски поздрав вароши Париза витешком гарнизону Порт-Артура, као и пријатељској и савезној манџурској армији.

Цар Никола посећује трупе.

Као што из Петрограда јављају, цар *Никола* пошао је на пут 26. окт. (8. нов.) да прегледа трупе у варошима Ловићу, Двинску, Витебску и Сувалкама.

НОВИ САД, 28. октобра 1904.

— **Српска академска омладина у Загребу и Берзевицијев школски предлог.** Српска акад. омладина у Загребу имала је у недељу састанак, на ком је расправљала и о Берзевицијеву школском предлогу. Омладина је једнодушно решила, да се придружи протесту градачке српске академске омладине против помађаривања народних школа у Угарској.

— **Митинзи у Црној Гори.** Са *Цетиња* јављају, да су у Подгорици, Никшићу, Бару, Улцињу, Андријевици и Даниловом Граду одржани митинзи, на којима су донесене сличне резолуције, као и на митингу на Цетињу, против оних београдских листова, који клеветају кнеза Николу терајући тиме воду на воденицу српских непријатеља.

Политички преглед.

— **Србија.** Проноси по Београду глас из са свим поузданих извора, као да је министар војни поднео оставку, и да му је она већ и уважена. Како београдски листови јављају у ствари пак стоји само то, да је министар војни остао при својој оставци, али ће се дефинитивна одлука о њој донети тек по састанку Народне Скупштине, када ће се извршити реконструкција целог кабинета. Кандидати су за министра војног пуковник *Соларовић*, и командант тимочке дивизије, пуковник *Живковић*. До састанка скупштинскога неће се дакле доносити одлука о делимичној кризи у кабинету.

— **Прорачун краљевине Србије за 1905. г.** Београдски листови сазнају да ће прорачун Србије за 1905. г. бити овакав: *приходи* 88,000.000, *расход* 87,700.000 динара. Према томе биће *вишка* на 300.000.

— **Русија.** Неке новине донесоше вест, да је положај новог руског министра унутрашњих послова кнеза *Свјатополк-Мирског* уздрман. На ове вести француски лист „Echo de Paris“ јавља из поузданог извора, да су против Свјатополк-Мирског доиста покупане велике интриге код цара и да на челу ти интрига стоји оберпрокурор Св. Синода К. П. *Побједоносцев*, који је цару предао меморандум против Сватополк-Мирског ради његових слободоумних реформама. Поводом овог меморандума цар Никола је испочетка охладнио био према Свјатополк-Мирском, али га је касније ипак замолио, да остане и даље на министарској столици.

— **Кушање у француској комори.** Из Париза јављају, да је комора са 415 против 141 гласа одлучила да се против посланика *Сивтона*, који је у заступничкој комори ћутио ратног министра *Андре-а*, поведе судска истрага. Некоји листови пишу, да је Сивтонова наглост спасла Комбову владу од сигурног пада.

Дописи.

—н— **Панчево,** 20. октобра 1904. (*Девојачка друштва и наше добротворне задруге Српкиња.*) Више је од године дана, како је добротворна задруга Српкиња у Панчеву основала у свом крилу своје Српско Девојачко Коло. Данас је то Коло

њено толико ојачало, да се о њему већ може говорити као о установи, која је већ стала на своје ноге, напредујући из дана у дан. Свако ће видети, да се добротворна задруга у Панчеву постарала да своје девојачко Коло у склад доведе са тежњама и сврхама свога друштва, дајући Колу већ споља вид саставног дела задруге. Нема сумње, својим Колом проширила је задруга свој делокруг у великој мери. Њиме и постаје она управо *просветном* установом.

Како нас извештавају, Српско девојачко Коло добротворне задруге Српкиња у Панчеву држи своје састанке месечно једанпут, у просторијама Раденичке Школе, друге установе тамошње женске задруге. Радост је видети сакупљене девојке том приликом. Сваком састанку обавезно присуствује и по једна одборница задруге. Разуме се, да задруга пази, да се на састанцима само такове ствари износе, које могу водити самообразовању чланова кола јој, доследно потврђеним правилима задруге. Том старању приписати је и захтевање задруге, да и председница Кола мора бити редовна чланица женске задруге. Отуда је да мушки чланови Кола (спољашњи чланови) на ванредним састанцима, на којима Коло решава о својим друштвеним, унутрашњим стварима немају право присуства, слично потпомажућим мушким члановима наших задруга. Природна је ствар, да на редовним састанцима и мушка омладина држи предавања (понајвише она) да се и она упушта у стварна расправљања, изазвана поводом појединих предавања.

Председница Колу је гђица *Милеса Стојановићева*. Осим председнице других часница и нема Коло. Коло је приредило скорим свечани састанак приликом прославе 70-годишњице гђе *Савке* дра Јована *Суботића*, а и иначе сваком приликом труди се да узме удела у стварима општим и народним. Само Коло распродало је још одмах првога дана преко 4000 српских народних марака у Панчеву. Не намеће-ли нам се и нехотице питање: зар нам не би и остале женске задруге могле да оснују у свом друштву девојачко Коло? Зар да остане на панчевачком покушају? Месечно једанпут и у најмањем месту наћи предавача! Та сазвати девојке, изаслати једну одборницу, уступити састанку место, у којем задруга своје седнице и иначе држи — и Српско девојчко Коло дотичне задруге, новоосновано, ступа већ у живот! Споменути је још, да редовни чланови панчевачког девојачког Кола (девојке) своје нове чланове пријављују Колу на ванредним састанцима. Ту их на таковима примају, или обратно. Као и то, да је дужно Коло списак нових чланова саопштити свагда и одбору добротворне задруге.

Позив на претплату.

Крајем прошлог месеца истекла је претплата свима оним нашим претплатницима, који се на трећу четврт, односно до краја септембра о. г. на наш лист претплатили.

Молимо, да нам поштовани претплатници благовремено обнове претплату, како не би било прекидања у шиљању листа. Ми не жалимо ни труда, ни трошка, да задовољимо своје читаоце, њихове захтеве и потребе, па је право, да и претплатници тачно врше своју дужност. Ми смо заиста према својим претплатницима до крајњих граница предусретљиви.

Позивајући дакле своје досадашње претплатнике, а и остали српски свет на нову претплату, дајемо од своје стране уверење, да ћемо и од сад стајати на бранику Српства у овом независном листу, који у свима околностима остаје веран правцу и путу, којима корача. Трудићемо се, да и од сада свој лист одржимо на висини српског новинарства.

Претплатна је цена „Бранику“:

На годину . . . . 24 кр. или 30 дин.
На по године . . . 12 кр. или 15 дин.
На четврт године . . 6 кр. или $7^1/_2$ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 2 кр. или $2^1/_2$ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 8. (21.) октобра 1904.

Управа и уредништво „Браника“.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 28. октобра 1904.

— **Промовисан.** Наш млади педагог, г. *Паја Радосављевић*, положио је ових дана строги испит на циришком свеучилишту из целокупне педагогије са психологијом, антропологијом и естетиком с *врло добрим* успехом и проглашен је за доктора филозофије. С њиме је добила наша оскудна педагошка струка спремна и умна радника. Честитамо младом доктору педагогије!

— **Са српског претена.** Г. Милан *Рацков*, срп. нар. учитељ у Вел. Кикинди, рођак нашег врло уваженог пријатеља г. дра Стевана Малешевића, верио се са госпођицом Јулком *Николићевом*, сестром г. Радослава Николића, срп. нар. учитеља и председника Срп. Чест. Задруге у Ђурђеву. Срдачно честитамо вереницима и желимо им најлепшу и трајну срећу у њихову будућем брачном животу.

— **Предлог о измени школског закона у Тројединци.** Као што из Загреба јављају, заступник др. Фран *Врбаник* поднеће хрватско-славонском сабору предлог о изменама школског закона. Сврха тим изменама била би та, да се већ једном на пут стане умножавању мађарских школа у Тројединци.

— **Лажни принчеви у Србији.** Београдски листови пуни су извештаја о једном колико смешном, толико сензационалном догађају, који се концем прошле недеље десио у Обреновцу, а који догађај рђаву сенку баца на интелигенцију данашњих полицијских органа у унутрашњости Србије. Не може се ничим правдати, што је државна полицијска власт у Обреновцу навукла на себе онаку бруку, због које јој се сад смеје и цела Србија и остали свет.

О томе куриозном догађају доносе „Београдске Новине“ ово:

У Обреновцу се у суботу изјутра на једанпут распрострло глас, како је тамо искренуо српски престолонаследник *Ђорђе* у пратњи једнога поднаредника. У једној обреновачкој кавани спазише људи два млада подофицира, од којих један беше, по једнима: сушта слика престолонаследника Ђорђа, а по другима: сушти краљевић Александар. Једна жена прва пође „високим гостима“ и упита пратиоца принчевог: је-ли то заиста *принц*, а овај јој рече: „Јесте, али не говорите то ником, јер принц путује инкогнито.“ Жена к'о жена! После пет минута знао је цео Обреновац ту тајну. Настаде лом и метеж. Сремски начелник кад чу за ту вест, пројури телефону да пита управу града Београда, је-ли заиста то принц Ђорђе што је допутовао у Обреновац. Славна управа не знађаше шта да му одговори. Можда је баш заиста престолонаследник отпутовао у Обреновац *без њеног* знања! Начелник сремски пројури у кавану да поздрави краљевића а за њим полети и остали персонал. Два „феш“ поднаредника увидеше одмах ситуацију, у коју су упали, па помислише бар да се на рачун престолонаследников што лепше проведу у Обреновцу. За час би сервиран диван ручак и би поједен у сласт, без шума и ларме, јер принц не хте никакве овације и поздраве. Ипак, кажу, да се измакла капетану једна топла здравица. Сви беху одушевљени изненадним „високим гостима“ а богами и гости добром чашћу. Кажу да се „принцу“ особито допао начелников револвер и начелник му га је одмах услужно ставио на расположење. Једва по подне стиже из Београда вест капетану да се престолонаследник Ђорђе и краљевић Александар налазе у престоници и да нигде нису путовали. Изненађење! „Па ко сте ви, бре, пезевенке једне?“ викну љутито капетан. „Високи гости“ спустише покуњено главе. „Врати ми, бре, мој револвер“ рече капетан лажноме принцу. На крају крајева, по налогу из Београда, спроведоше оба висока госта ономад из Обреновца у Београд. Лажни принц и његов пратилац беху два каплара из пеш. подофицирске школе. Они још у прошли петак беху отишли у Обреновац, да се мало проведу, па тамо произведоше себе за поднаредника. Веле да је целу бруку произвео кавеџија код кога ова два каплара беху одсела. Он је у први мах силом тврдио да је један од њих принц и кад се ови у први мах почеше објашњавати с њиме рече им он: „Баталите, познао сам ја ваше високанство. Не превариште ви мене!“ Ето тако награсаше добри и честити Обреновчани са лажним принцом!

Новости са стране.

— **Крвави догађаји у Инзбруку.** Право име каплара (унтерјегера), који је убио бајонетом сликара *Пецеја*, јесте Луњи *Миноти*, родом из Борга, а припадаше 13. компанији 1. пука тиролских царских ловаца, што гарнизонира у Инзбруку. Агент Мартин *Генинер* изјављује, да је при бајонетском нападу преструљен видео, како је један од војника, што продираху напред, истргао свој бајонет из леђа срушеног Пецеја. При том је чуо речи: „Ostia, avanti porchi!“ (Ostia је обична талијанска псовка; avanti porchi значи: *напред, свињи!*“) У Инзбруку сада влада мир, само је ноћу од понедеоника на уторак асистент на инзбрушкој гинеколошкој клиници др. *Рајх* од Талијана нападнут и озлеђен. На талијанском правном факултету у Инзбруку није се уписало ни 30 слушалаца.

Инзбрушки подградоначеоник, заступник на царевинском већу др. *Ерлер*, издао је проглас, у ком вели да ће све немачке странке на царевинском већу тражити рачуна од владе због њена држања према Немцима у Инзбруку. Позива становништво да буде мирно.

У многим немачким варошима у Астрији држе се зборови, на којима се изражава симпатија инзбрушким Немцима. Талијани у Приморју опет на својим зборовима устају против немачког насиља и траже да се подигне талијанско свеучилиште у Трсту.

— **Рекрут противник милитаризма.** У домобранској касарни у Оломуцу изазвао је један рекрут велику сензацију. При општој заклетви рекрута изјавио је овај, да неће да положи заклетву, јер је противник милитаризма. Сва наговарања, обећавања и заповедања претпостављених, све је то било узалуд. На питање, шта би урадио, кад би га у шуми непријатељ напао, одговорио је, да би се бранио, али да нападача не би ипак убио. Заклетву неће да положи, јер милитаризам налаже да ближњега убија. Рекрут је стављен у затвор.

— **Још о адмиралу Рождественском.** Командант руске 2. тихоокеанске ескадре, генерал-ађутант вице-адмирал З. П. *Рождественски*, који је енглеске рибаре и за њима сакривене Јапанце научио памети, уживa у Русији глас храброг адмирала и извреног поморца. Рождественски, коме је сада 56 година, служи у руској марини од 1865. г. Поморска артиљерија благодари адмиралу Рождественском своје развиће и своје преустројство. Рождественски је постао популаран у Русији тек за руско-турског рата г. 1877. У јуначком делу брода „Весте,“ који је у пркос свог незнатног наоружања (брод је имао само два топа) по заповести свог команданта Баранова напао турске ратне бродове. Рождественски је играо знатну улогу; он је наиме необично храбро извршио Барановљеву заповест, за што је добио крст св. Ђорђа и Владимиров орден с мачевима. Цар Александар II., који је Рождественског лично познавао и ценио, по свршетку рата доделио је храброг адмирала новој бугарској влади, те је организирао бугарску марину. Цар Александар III. пошље Рождественског г. 1885. као поморског аташеа у Лондон, где је више година провео и написао значајна дела о енглеској марини. Он говори и пише енглески потпуно. За време кинеско-јапанског рата адмирал Рождественски налазио се на челу руске ескадре у Тихом Океану и у том положају стекао је тако великих заслуга, да га је цар Никола II. г. 1898. унапредио за контр-адмирала поставивши га уједно за шефа поморске артиљерије. Касније је Рождественски наименован за начеоника артиљериског учевног одељења балтичке флоте, те је као такав г. 1902. за време састанка немачког цара Виљема II. са царем Николом у Ревелу командовао руском ескадром те за показано изврсно вођство стављен у цареву свиту. Неко време је Рождественски био и шеф поморског штаба, а после смрти адмирала Макарова наименован је за команданта 2. тихоокеанске ескадре т. ј. балтичке флоте, која сада плови на бојиште.

— **Руски женски медицински завод.** Услед тога, што је руско-јапански рат многе лекаре одвукао на бојиште те је стога настала оскудица у лекарима, руска влада хоће да женскињу омогући изучавање медицине. У ту сврху женски медицински завод подигнут је на степен универзитета и ове године добиће тај завод од државе 86.000 рубаља, а до године 139.000 рубаља припомоћи.

— **Конгрес југословенских лекара у Софији.** Како бугарски листови јављају, ускоро ће се сазвати конгрес југословенских лекара у Софији. Тиме би се у Софији одржао други конгрес југословенских лекара уз другу југословенску уметничку изложбу.

НОВИЈЕ.

Јанина (у Епиру), 27. октобра. Један Грк опалио је из револвера на овдашњег румунског конзула али га није погодио. Мотив атентата је политичке природе.

* * *

Догађаји у Инзбруку.

Инзбрук, 27. октобра. Чује се, да је у овдашњој Манастирској касарни дошло до *озбиљног сукоба између немачких и талијанских војника*, при чему је више војника рањено. — Ухапшени талијански ђаци галаме у судском затвору. Непрестано вичу с прозора мимопролазницима:

— Abasso tedeschi! Vendetta! *(Доле с Немцима! Освета!)*

Немачки ђаци су решили, с обзиром на поновне нападаје од стране Талијана и на недовољну заштиту од стране власти, да се од сада *сами бране* од Талијана.

Грац, 27. октобра. Талијани су овде ноћас ножевима изболи једног немачког ђака.

* * *

Руско-јапански рат.

Чифу, 27. октобра. Јапанци су *обуставили јуриш на Порт-Артур.*

Нагасаки, 27. октобра. Сваки дан се одвозе морем појачања за јапанску војску у Манџурији и пред Порт-Артуром. 5. нов. отиплo је из Хирошиме, Симоносеки и Моји две дивизије са свега 40.000 момака у Дањи, да накнаде губитке опсадне војске при последњем јуришу, које *губитке рачунају на 20.000 људи.*

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Будимпешта, 28. октобра. У опозиционим круговима мисле, да ће министар-председник гроф Тиса сутра у виду предлога за дневни ред поднети сабору намеравани предлог за ревизију саборског пословника.

Петроград, 28. октобра. Чује се, да ће се руски цар Никола II. скоро састати са немачким царем Виљемом II. Том састанку се приписује велики политички значај.

* * *

Руско-јапански рат.

Петроград, 28. октобра. **Од 26 деташирaних утврђења, што их има у Порт-Артуру, до сада ниједно није пало.** (Шта на ово веле енглеско-јапанске лаже? Види се и сад, да је у лажи плитко дно! — Ур. „Бр.“)

Припослано.*)

Уметник Саборне цркве у Новом Саду, чији се посао може с правом назвати пацерајом и ћумезом, — велики србофил (кад Србе закачити треба) Михајло или Милан *Харминц* је услед моје пријаве од првостепеног суда на 200 Кр. осуђен био, ради фалишне употребе назива *архитекте* (а овамо је само *дунђерски калфа*). Другостепени суд је ту глобу на 400 Кр. подигао, а трећестепени форум, министарство је под бр. 41449/904. VII. Ker. min. исту глобу на 600 Круна или 30 дана аатвора подигао. Акционерно друштво за међусобно помагање „Харминц и радикали“ мораће даклем, баш сад кад је најлепше почело да ради, променити своју фирму.

Пресуда је коначна и тако сам ја ту начелну борбу добио. Но то је Пирова победа, јер док се ми, глупави Раци, начелно гложимо, какав умешан странац — нико и ништа — за чинију сочива купи нам целу дедовину. Плати ти неколико стотина глобе, а са уђареним хиљадама оде даље оставивши нам за успомену један шарен прозор са својим натписом, како би вечито имали пред очима доказ српске памети и српског поштења.

Н. Сад, 5. новембра 1904.

Момчило Тапавица.

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво овога листа ни у ком погледу. — Ур. „Браника.“

Трговина.

Храна.

Нови Сад, 28. октобра 1904

Цене су биле:

Жито ново прве каквоће	19 К	40	п
Жито ново друге каквоће	19 „	—	„
Наполица стара	18 „	—	„
Зоб	13 „	60	„
Јечам нови	14 „	40	„
Кукуруз стари окрњен	15 „	—	„
Кукуруз нови окрњен	12 „	13	„
Клипови	8 „	—	„

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

Тражим васпитатељку!

За моју $4^1/_2$-годишњу ћерку, која је пре времена остала без матере, тражим **васпитатељку,** којој ће у дужност спадати, да се искључиво са њоме забавља и да ју према узрасту васпита.

Захтевам да је иста васпитатељка интелигентна и образована женска; да потпуно влада српским, немачким, евентуално и француским језиком и да је вична у свирци на гласовиру.

У име награде имаће **потпуно препитање, стан и 60 круна месечне плате.**

Понуде са документима о свршеној науци ваља упутити на потписаног **до 1. децембра** т. г. по нов. календару.

Вршац, 8. новембра 1904.

Ђура С. Цвејић,
трговац.

503 1—3

Пашњак под закуп.

У **Беочину** се издаје *под закуп*, евентуално на вечито *продаје*

300 јутара ритског пашњака

дуж Дунава.

Лицитација ће се одржати **2. (15.) новембра** у 9 сахати пре подне у властелинској писарници у **Каменици.**

505 1—3 **УПРАВА**
властелинства грофа Карачоњија.

ПРОМЕСЕ

Угарских премиен срећака од 1870. г.
Главни згодитак 300.000 круна
1 згодитак од **К 20.000·—**, 1 згодитак од **К 10.000·—**, 4 згодитка по **К 2000·—** и 18 згодитака по **К 1000·—**
Жребање 15. новембра о. г.
Цена К 12·—

4% Угарских хипотек. срећака
Главни згодитак 70.000 круна
1 згодитак од **К 3000·—** и 3 згодитка по **К 2000·—**
Жребање 15. новембра о. г.
Цена К 4·—

3% Австр. боденкредит срећака
I. ем. од 1880. год.
Главни згодитак 90.000 круна,
1 згодитак од **К 4000·—** и 2 згодитка по **К 2000·—**
Жребање 16. новембра о. г.
Цена К 5·—

Све три промесе за К 20·—

Препоручује
Мењачница Централног Кредитног Завода
490 8—? **деон. друштва у Новом Саду.**

Поштом шаљемо промесе кад нам се пошаље још 35 пот. за поштарину.

ШТА ЈЕ ШАПИРОГРАФ?

Нешто, што је несрављено боље него

ХЕКТОГРАФ.

Нема код шапирографа оног несносног кувања смесе, нити брљања са њом.

Овде је све готово удешено, а нуз то се може добити

150 ЧИСТИХ И ЧИТКИХ КОПИЈА:

апарат је у **елегантној дрвеној** кутији стаје

Величина бр. 1. 10×15 cm К 10·—
Величина бр. 2. 33×23 cm К 28·—
Величина бр. 3. 48×36 cm К 48·—

Добити се може код
Станковића и Марковића
494 4—10 **у Новом Саду.**

ОГЛАСИ.

А. 1660. из. 1904.

Стечај.

На основу решења епарх. скупштине дијецезе темишварске од 16. (29.) децембра 1902. бр. 10. расписује се стечај 1.) на место бележника епархијских власти темишварских са платом од 2400 К; 2.) на место фискала исте епарх. власти са платом од 600 К; дужности потоњих прописане су привр. уређењем епархија од 1871. год.; даље 3.) на место епарх. подбележника, као помоћника бележнику с платом од 1200 К; и 4.) на место протоколисте уједно и архивара с платом од 720 К.

Молитељи имају поднети путем потписане епархијске власти епархијској скупштини темишварској до 29. октобра (11. нов.) о. г. своје ваљано инструјисане молбенице.

Епарх. админ. одбор у **Темишвару** 22. октобра (4. нов.) 1904.

500 3—3 **ПРЕДСЕДНИШТВО.**

Нова штампарија
деоничарског друштва „Браника“

започела је свој рад и препоручује се српској и страној публици за израду сваковрсних штампарских послова уз најумеренију цену.

Машина најновије конструкције за штампарију, набављена је из Немачке у знаменитој фабрици **Франкентал,** а слова су набављена из цар. и крал. дворске словоливнице **Попелбаум** у Бечу.

Подузеће са новом штампаријом чисто је трговачко, те ће гледати да своје муштерије, **лепом, чистом** и **укусном израдом** уз **најумеренију цену** задовољи. Црквене и политичне општине за своје наруџбине добијају рабат.

Подузеће са новом штампаријом није подузеће појединца који мора гледати на велику добит, већ је подузеће деоничара који нису спали на велику добит, јер су основали штампарију у родољубивој цели.

Штампарија се налази у Новом Саду у грчкошколској улици број 11. у кући др. Полиша, камо се и наруџбине имају слати.

225 66—

Власник и издавалац: Деоничарско друштво „Браник“.

Штампарија деоничарског друштва „Браника.“